

Hjørring Kommune

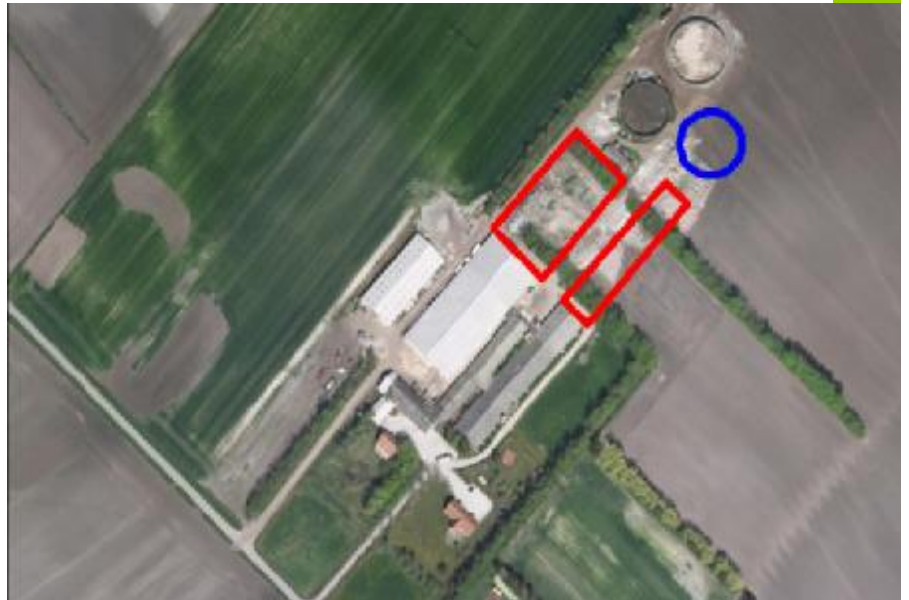

Miljøgodkendelse af svinebruget på Elkærvej 15, Bindselev

– udvidelse fra 266,7 DE til 520,3 DE.

§ 12

Lov nr. 1572 af 20.
december 2006 om
miljøgodkendelse mv.
af husdyrbrug

Dato for gyldighed
3. februar 2012

Teknik og Miljø
Jørgen Fibigersgade 20
9850 Hirtshals
Telefon 72 33 67 30
teknik-miljoe@hjoerring.dk
www.hjoerring.dk

Indholdsfortegnelse

1. Miljøgodkendelsens omfang	3
1.1. Resumé.....	3
1.2. Offentlighed.....	4
1.3. Klagevejledning m.v.	4
1.4. Gyldighed.....	5
1.5. Meddelelsespligt.....	5
1.6. Revurdering af miljøgodkendelsen	5
1.7. Ophør.....	5
1.8. Miljøgodkendelsens indhold og vurderinger.....	5
2. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	6
2.1. Anlæggets beliggenhed i forhold til fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer mv.....	6
2.2. Placering i landskabet	7
3. Husdyrholdet og produktionsforhold.....	8
3.1. Husdyrholdet og staldanlæg	8
3.2. Fodring.....	10
4. Øvrige produktionsforhold	11
4.1. Øvrige produktionsforhold	11
4.2. Driftsforstyrrelser eller uheld.....	12
5. Gødningsproduktion og –håndtering.....	12
5.1. Flydende husdyrgødning	12
5.2. Gylleforsuring	14
6. Gener fra husdyrbrugets anlæg.....	14
6.1. Lugt.....	14
6.2. Fluere og skadedyr.....	15
6.3. Støj, støv og lysgener fra anlægget og maskiner.....	15
6.4. Transport.....	16
7. Bedriftens påvirkninger af natur og miljø.....	16
7.1. Ammoniakfordampning og naturområder	16
7.2. Udbringningsarealer	18
7.3. Fjord og hav	20
8. Egenkontrol, management samt alternative løsninger.....	21
8.1. Management og egenkontrol.....	21
8.2. Alternative løsninger.....	21
9. Bilag	23
Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger)	23
Bilag 2. Anlægstegning med nr. på bygningsafsnit og lagre	25
Bilag 3. Oversigtskort fra beredskabsplanen	26
Bilag 4. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder	27
Bilag 5. Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav.....	35

1. MILJØGODKENDELSENS OMFANG

1.1. Resumé

Per Larsen, Elkærvej 15, 9881 Bindslev har ansøgt om en miljøgodkendelse for udvidelse af svineproduktionen fra 266,7 DE til 520,3 DE¹ på Elkærvej 15, 9881 Bindslev. Der findes i forvejen en miljøgodkendelse på Elkærvej 15. Denne er meddelt efter Miljøbeskyttelsesloven (lov nr. 358). Da den nu ansøgte udvidelse er ret omfattende, vurderes det, at det ansøgte ikke i vurderingen af miljøpåvirkningerne kan adskilles fra den øvrige produktion på ejendommen. Derfor er der udarbejdet en ny miljøgodkendelse for ejendommen, der således omfatter hele husdyrbruget, og som erstatter den tidligere meddelte miljøgodkendelse.

I forbindelse med udvidelsen skal den eksisterende løbe- drægtighedsstald og den eksisterende farestald forlænges med hhv. 75m og 93m mod nordøst. Da ejendommen ligger nær ved en hede, er det et krav, at der ikke udledes mere ammoniak fra produktionen (bufferzone 1). Dette krav overholdes ved blandt andet at forsure gyllen i de nyere stalde. For at sikre tilstrækkelig opbevaringskapacitet opføres der i forbindelse med den ansøgte udvidelse en ny gylletank på 4000m³. Tanken placeres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende to gylletanke

Den ansøgte ejendom har CVR nr. 17668331. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske beskrivelse bilag 1, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Hjørring Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 16. december 2010.

Hjørring Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse i henhold til de gældende regler². Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende **vilkår**:

- Gyldighed (*vilkår 1.4.1*)
- Ophør (*vilkår 1.7.1*)
- Matrikulært arbejde/sammenlægning af matrikler (*vilkår 2.1.1*)
- Åbne grøft skal rørlægges (*vilkår 2.1.2*)
- Husdyrholdets sammensætning (*vilkår 3.1.1*)
- Fodring (*vilkår 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3*)
- Vask af maskiner, redskaber m.v. (*vilkår 4.1.1*)
- Anvendelse af gyllevogn med påmonteret pumpe (*vilkår 5.1.1*)
- Gylleforsuring (*fra vilkår 5.2.1 til 5.2.10*)
- Begrænsning på gylleudbringning nær naturområder (*vilkår 7.1.1*)
- Yderligere efterafgrøder i sædskiftet (*vilkår 7.3.1*)

Nogle af vilkårene i denne miljøgodkendelse kræver registreringer på bedriften og dokumentation. En samlet oversigt over krav til egne registreringer og dokumentation er gengivet her

- Til dokumentation for, at vilkår vedr. besætningens produktionsniveauer er overholdt skal opbevares: Gødnings- og husdyrindberetning / slagterifregninger / andre kvitteringer for afsatte dyr.

¹ De angivne DE er opgivet i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen nr. 1695 af 19.12.2009 med efterfølgende ændringer.

² Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – i resten af teksten blot kaldet "husdyrgodkendelsesloven" samt Lov om miljøbeskyttelse jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006.

- Til dokumentation for, at vilkår vedr. fodringen er overholdt skal opbevares: foderplaner/ foderkontrol / faktura og indlægssedler for indkøbt foder.
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. efterafgrøder er overholdt skal opbevares: gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v..
- I forbindelse med gylleforsuring skal gyllens pH-værdi registreres elektronisk før og efter hver svovlsyrebehandling. Der skal endvidere føres en elektronisk statistik, der som minimum indeholder oplysninger om de gennemsnitlige pH-værdier i gyllen på månedsbasis før svovlsyrebehandling.
- Data for pH-målinger, dokumentation for kalibrering af pH-måler samt kontrolrapporter skal opbevares.
- Enhver type af driftsstop af gylleforsuringen skal registreres sammen med årsagen dertil.
- Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Den nævnte dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

Det skal understreges, at regler i gældende love, bekendtgørelser og kommunale regulativer altid overholdes. Også hvis disse er eller senere bliver skrappere end vilkårene i denne miljøgodkendelse.

1.2. Offentlighed

Meddelelse om ansøgningen blev offentliggjort den 12. oktober 2011.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Orientering om udkast til miljøgodkendelse blev den 21. december 2012 udsendt til høring hos naboer og andre beboere indenfor en beregnet konsekvenszone, samt skønnede parter i sagen, ansøger selv og en række organisationer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger. Der indkom ingen bemærkninger.

1.3. Klagevejledning m.v.

Ansøger selv kan påklage kommunens afgørelse – dvs. denne miljøgodkendelse - indtil 4 uger efter offentliggørelsen. Det samme kan enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen samt en række foreninger og organisationer m.v.

En klage skal være skriftlig og skal være modtaget i Hjørring Kommune senest den 14. marts 2012 inden kontortids ophør. En klage indsendes via e-mail: teamerhverv@hjoerring.dk eller til adressen: Hjørring Kommune, Teknik og Miljø, Jørgen Fibigersgade 20, 9850 Hirtshals. Eventuelle klager vil blive videresendt af Hjørring Kommune til Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet opkræver gebyr for behandling af en klage. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Nærmere oplysninger om gebyrreglerne kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Godkendelsen kan godt udnyttes, selvom der klages over den, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, og under forudsætning af at andre nødvendige tilladelser er indhentet. Det skal bemærkes, at Natur- og Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en godkendelse. Udnyttes en godkendelse, der er klaget over, sker det derfor for egen regning og risiko.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. En retssag skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er offentliggjort.

1.4. Gyldighed

Vilkår:

1.4.1. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden for 4 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis det maksimalt godkendte produktionsomfang ikke er opnået inden fristens udløb, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, der ikke er udnyttet.

Der ansøges om 4 år til at gennemføre projektet. Det første år bruges til at indhente tilbud på byggeriet og på at få finanserne på plads. Andet år bruges til byggeriet, mens tredje og fjerde år bruges på at få opformeret besætningen og på at få indkørt søerne i stabile grupper.

Når der skal bruges to år på at opformere/indkøre besætningen skyldes det ønsket om, at benytte dyr af egen avl på grund af besætningens høje sygdomsstatus – der ikke må sættes over styr med indblanding af so-polte udefra.

1.5. Meddelelsespligt

Udskiftning af arealerne omfattet af denne godkendelse skal altid forud anmeldes til kommunen. Dette skal ske senest den 1. august forud for det kommende dyrkningsår³.

Anmeldelsen vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare³.

1.6. Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering³. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år.

1.7. Ophør

Vilkår:

1.7.1. Ved ophør af produktionen skal gyllesystemet tømmes for gylle og staldene rengøres. Gylle og fast gødning bringes ud i henhold til aktuelle regler om udspredding. Eventuelle rester af olie og/eller kemikalier bortskaffes i henhold til gældende regulativer herfor.

Hvis husdyrproduktionen ophører, skal ejeren kontakte kommunen, så der kan aftales en for-svarlig nedlukningsplan.

1.8. Miljøgodkendelsens indhold og vurderinger

I de følgende kapitler gives en detaljeret beskrivelse af den ansøgte produktion og kommunens vurderinger af de mulige effekter på det omgivende miljø og naturen.

Hvis kommunen har fastsat vilkår, vil de være beskrevet detaljeret i begyndelsen af det kapitel eller afsnit, de vedrører. Det vil ofte være sådan, at ansøger skal kunne dokumentere overfor kommunen, at et vilkår er opfyldt. Eventuelle krav til dokumentation er samlet og gengivet i vilkårene på side 3.

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT - bedst tilgængelig teknologi.

BAT er berørt i flere af de følgende afsnit, og der er evt. formuleret vilkår i relation til EUdirektivets krav herom.

Der skal redegøres for følgende 6 områder: staldindretning, foder, opbevaring/behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, management.

³ jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

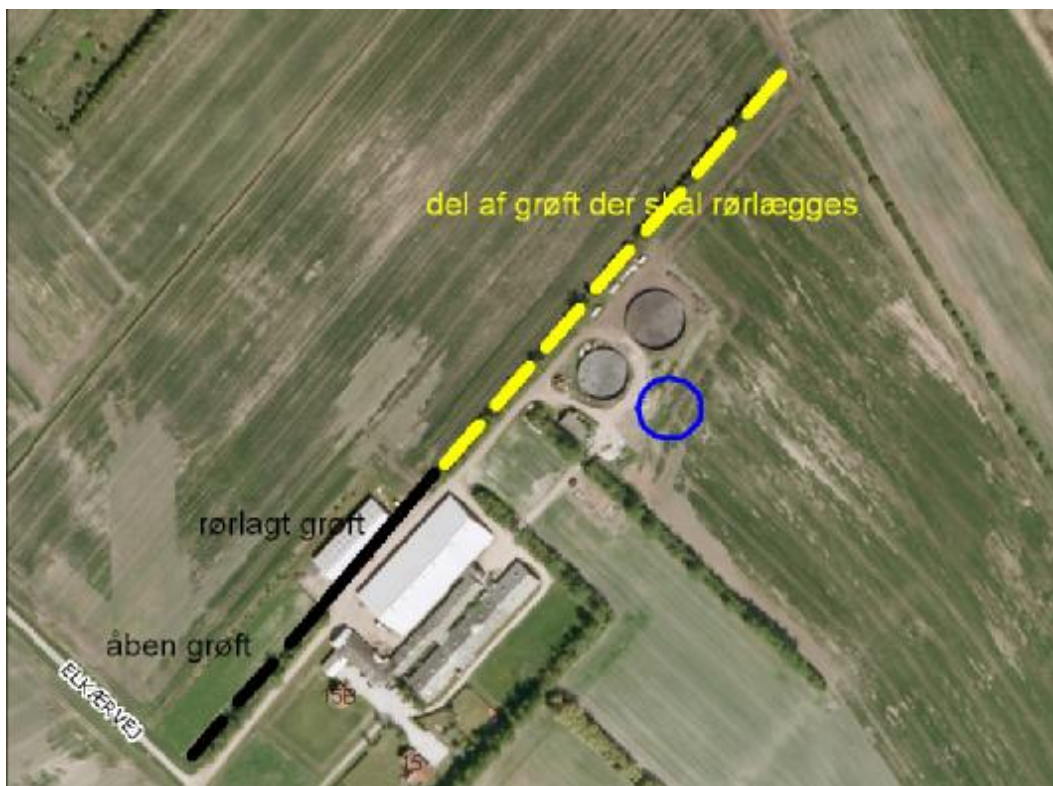
2. HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

2.1. Anlæggets beliggenhed i forhold til fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer mv.

- 2.1.1. Det matrikulære arbejde med flytning af skellet/sammenlægning af matrikler mellem den ansøgte ejendom og naboejendommen Elkærvej 13, 9881 Bindslev skal være afsluttet inden miljøgodkendelsen udnyttes, således at afstandskravet på 30 meter til skel overholdes.
- 2.1.2. Den åbne grøft nord-vest for gyllebeholderne skal rørlægges inden miljøgodkendelsen udnyttes (se billede næste side).

Som det ses på kortudsnittet ovenfor ligger den nye stald hen over naboskellet (skel er markeret med røde streger). Ansøger ejer selv naboejendommen (Elkærvej 13). Ansøger har tilkendegivet, at afstandskravet på 30 meter til skel løses ved at skellet flyttes, eller de to matrikler lægges sammen.

Tæt på gyllebeholderne løber en åben grøft. Som det ses på kortet ovenfor er en mindre del af grøften rørlagt (mellem bygningerne). Grøften har forbindelse til Tversted Å. Af hensyn til sikkerheden for vandmiljøet ved et eventuelt gylleudheld/udslip, er der stillet vilkår om rørlægning af den del af grøften, der ligger tæt på gyllebeholderne. Den del der skal rørlægges er markeret med gul stiplede streg.

De to eksisterende gyllebeholdere samt den nye beholder og tilbygningerne til de to staldafsnit ligger indenfor skovbyggelinjen. Der er landbrugspligt på ejendommen og byggeriet vurderes at være nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom. Opførelse af byggeri indenfor skovbyggelinjen vurderes derfor ikke at være i strid med bestemmelserne om skovbyggelinjer i Naturbeskyttelsesloven.

Husdyrbrugets projekterede anlæg ligger udenfor fredninger, strand- klit-, sø-, å- og fortidsmindebekyttelseslinjer og udenfor vej- og kirkebyggelinjer.

Kommunen har konstateret at øvrige afstandskrav i henhold til § 8 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, er overholdt.

2.2. Placering i landskabet

I forbindelse med udvidelsen skal den eksisterende løbe- drægtighedsstald og den eksisterende farestald forlænges med hhv. 75m og 93m mod nordøst. Der opføres en ny 4000 m³ stor gylle-tank (se anlægstegning side 9).

Begge stalde opføres i samme materialer, som det eksisterende byggeri, som er lyse elementer for løbe- drægtighedsstalden og røde sten for farestalden. Væghøjde 280cm og 20-25 graders taghældning (som eks. bygning). Total bygningshøjde ca. 12m for løbe- drægtighedsstalden og 8m for farestalden. Taget bliver grå eternit.

I forbindelse med udvidelsen etableres der afskærmende beplantning omkring ejendommen mod nordøst, jf anlægstegningen.

Der er ingen specielle udpegninger (værdifuldt kulturmiljø, særligt bevaringsværdigt landskab mm.) for området. Kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som en driftsmæssig enhed, der ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet.

3. HUSDYRHOLDET OG PRODUKTIONSFORHOLD

3.1. Husdyrholdet og staldanlæg

3.1.1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit jf. anlægstejning	Vægt/aldersgrænser	Antal Årsdyr	DE	Antal stipladser
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	1.1.1		310	50,50	236
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	NY 1.1.4		288	46,92	221
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	1.1.1		722	117,62	551
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	NY 1.1.4		680	110,77	517
Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	1.1.2		1032	72,55	245
Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	NY 1.1.5		968	68,05	230
Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	1.1.3	7,4 – 32 kg	5250	26,14	875
Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	1.1.3	32 – 107 kg	1000	27,78	250
Dyreenheder i alt				520,33	

Som udgangspunkt finder kommunen, at BAT-niveau for ammoniakfordampning skal svare til en beregning foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT).

Kommunen har beregnet BAT-niveau for produktionen således:

1000 slagtesvin i eksisterende stalde	1000 x 0,35	350	kg N/år
5250 smågrise i eksisterende stalde	5250 x 0,06	315	kg N/år
1032 søer i eksisterende farestald	1032 x 0,80	826	kg N/år
310 søer i eksisterende løbe-drægtighedsstalde, individuel opstaldning	310 x 1,87	580	kg N/år
722 søer i løbe-drægtighedsstalde, løsgående	722 x 2,21	1596	kg N/år
968 søer i nye stalde	968 x 2,7	2614	kg N/år
Den samlede emission fra anlæg må max være		6.281	kg N/år

Ifølge den indsendte ansøgning er der en emission fra produktionen på 3.972 kg N/år. BAT kravet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er dermed overholdt.

3.2. Fodring

Vilkår

3.2.1. N ab dyr må højst være:

25,79 kg N for søer

0,59 kg N for smågrise

3,01 kg N for slagtesvin

3.2.2. Foderblandinger til slagtesvin skal være tilsat fytase i henhold til normer for næringsstoffer, og der skal anvendes optimerede foderblandinger indenfor hver dyregruppe (fasefodring) for at opnå bedste foderudnyttelse.

3.2.3. Med hensyn til fosfor må foder maksimalt indeholde:

5,3 g fosfor pr. FE for smågrise

4,6 g fosfor pr. FE for søer

4,3 g fosfor pr. FE for slagtesvinene

Det maksimale N ab dyr for søer er beregnet efter følgende formel: $(FE \text{ pr årsso} \times g \text{ råprotein pr FE})/6250 - 1,98 - (\text{antal fravænnede grise pr årsso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257 \text{ kg P pr kg tilvækst})$, hvor FE pr. årsso er 1600 FE, g råprotein pr FE er 131,6 g, antal fravænnede grise pr. årsso er 32 og fravænningsvægt er 7,2 kg.

Det maksimale N ab dyr for smågrise er beregnet efter følgende formel: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times FEsv \text{ pr. kg tilvækst} \times g \text{ råprotein pr FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0304 \text{ kg N pr kg tilvækst})$, hvor afgangsvægt er 32 kg, indgangsvægt er 7,4 kg, FE pr. kg tilvækst er 1,98 FE og gram råprotein pr. FE er 172 g.

Det maksimale N ab dyr for slagtesvin er beregnet efter følgende formel: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times FEsv \text{ pr. kg tilvækst} \times g \text{ råprotein pr FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr kg tilvækst})$, hvor afgangsvægt er 107 kg, indgangsvægt er 32 kg, FE pr. kg tilvækst er 2,85 og gram råprotein pr. FE er 153 g.

De angivne vilkår om maksimalt N ab dyr betyder, at ansøger kan justere på disse parametre, når blot N ab dyr ikke overstiger det maksimalt tilladte. Dette giver ansøger en vis fleksibilitet og sikrer samtidig, at den samlede fordampning af ammoniak fra staldene ikke overstiger det niveau, der er grundlaget for denne miljøgodkendelse.

Dokumentation for beregningen af N ab dyr pr dyr følger reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet.

Vilkår vedrørende indhold af fosfor i foderet til smågrise og slagtesvin er stillet af hensyn til fosfortilførslen til udspretningsarealerne, se under afsnit 5.1.

Der fodres p.t. med indkøbt færdigfoder på ejendommen. Der anvendes fasefodring til søerne, således at de drægtige søer får én foderblanding, mens de diegivende søer får en anden foderblanding. Ved fasefodring er det muligt at fodre soen efter dens næringsstofbehov i den aktuelle periode. Derved reduceres udskillelsen af kvælstof og fosfor.

Der anvendes fasefodring til poltene, som fodres med to forskellige foderblandinger i perioden fra 30 til 102kg. Ved fasefodring er det muligt at fodre poltene efter deres næringsstofbehov i de forskellige vægtklasser. Derved reduceres udskillelsen af kvælstof og fosfor.

Der anvendes fasefodring til smågrisene. I den første periode af deres liv foders de med en fravænningsblanding, hvorefter de går over på en egentlig smågriseblanding. Ved fasefodring er det muligt at fodre smågrisene efter deres næringsstofbehov i de forskellige vægtklasser. Derved reduceres udskillelsen af kvælstof og fosfor.

Foderblandingerne tilsættes syntetiske aminosyrer. Ved at reducere proteinindholdet i foder samtidig med tilsætning af frie essentielle aminosyrer undgås at overfodre med ikke-essentielle aminosyrer. Det giver en bedre proteinudnyttelse og mindre overskydende protein, hvorved kvælstofudskillelsen mindskes. Ved at reducere protein i foder opnås desuden, at grisene mindsker vandoptagelsen, således at de udskiller mindre urin, hvilket giver en mindsket mængde gylle.

De anvendte foderblandinger tilsættes enzymet fytase, hvorved fordøjeligheden af foderet naturligt indhold af fosfor øges og udskillelsen af fosfor med gødningen reduceres.

Med henblik på at reducere dyrenes N-udskillelse er det ifølge BREF-dokumentet (2003) BAT at tilpasse foderet til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser (fasefodring), at optimere foderet på baggrund af fordøjelige/disponible næringsstoffer samt at tilsætte foderet aminosyrer. Derudover nævnes det, at visse fodertilsetninger, herunder enzymer, kan forøge fodereffektiviteten. Tilsvarende er det med henblik på at reducere dyrenes fosforudskillelse BAT at anvende fasefodring med højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers valg af fodringsteknik med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT.

4. ØVRIGE PRODUKTIONSFORHOLD

4.1. Øvrige produktionsforhold

Vilkår:

- 4.1.1. Al vask af traktorer, maskiner, redskaber og dyretransportvogne skal foregå på befæstet, tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder eller særskilt opsamlingsbeholder.

I forbindelse med ansøgningen er indsendt en række oplysninger om de øvrige produktionsforhold på ejendommen, herunder oplysninger om ventilationsforhold, spildevandsforhold, forbrug af råvarer, energi og vand, transport til og fra ejendommen, affaldshåndtering samt støjkloder på ejendommen. Den samlede redegørelse ses i bilag 1.

Der er i ansøgningen redegjort for hvordan det ansøgte med hensyn til ventilationsforhold og forbrug af energi og vand lever op til kravet om BAT. Kommunen vurderer på baggrund af det oplyste, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår, og at det ansøgte på de to områder lever op til kravet om BAT.

Med hensyn til udledning af overfladevand og tagvand fra nybyggeri kræves kommunal tilladelse, som skal være ansøgt og meddelt inden byggeriet påbegyndes.

4.2. Driftsforstyrrelser eller uheld

Der er udarbejdet en beredskabsplan for bedriften, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af brand, overløb af gylle, kemikalie- og oliespild samt strømsvigt m.v. Beredskabsplanen var vedhæftet ansøgningen.

I Bilag 3 ses kort over ejendommen med placering af pulverslukkere, nærmeste telefon, brandhaner mm.

Kommunen har vurderet beredskabsplanen og finder, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår.

5. GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDTERING

5.1. Flydende husdyrgødning

Vilkår:

5.1.1. Der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Alternativt kan der ved hver gylletank, hvor der sker påfyldning af gyllevogn, anlægges en læsseplads, således at spild kan opsamles. Pladsen skal etableres i henhold til Landbrugets Byggeblad for "læsseplads for gyllevogne", nr. 103.11-2. Afløbet/pumpebrønden skal dimensioneres således, at også et større spild kan opsamles. Pladsen skal være etableret senest ½ år efter godkendelsesdato.

Det producerede husdyrgødning på ejendommen er alene svinegylle. Der produceres i alt på ejendommen 13.502 tons pr. år.

Ifølge den indsendte kapacitetserklæring er den årlige produktion af flydende gødning og spildevand der ledes til gylletank 13.607. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene samt direkte nedbør til beholderne og fra vaskeplads.

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen på 11.000 m³, hvilket svarer til 9,7 måneders opbevaring. Der findes 3 gyllebeholdere på ejendommen, når den nye, ansøgte beholder er opført.

Opbevaringsanlæg	Beholder Nr.	Kapacitet (m ³)	Overdækning	Pumpe-system
Gyllebeholder	1.1.6	3.000	flydelag	Ikke fast
Gyllebeholder	1.1.7	4.000	flydelag	Ikke fast
NY gyllebeholder	1.1.8	4.000	flydelag	Ikke fast
I alt		11.000		

Gyllebeholdernes placering fremkort af oversigtstegningen i afsnit 3.1.

Kommunen vurderer, at vilkårene om ikke-faste pumpeanlæg samt beredskabsplan vil være afgørende for at forebygge en utilsigtet forurening af det nærliggende vandløb.

Alle tanke opfylder Husdyrgødningsbekendtgørelsens skærpede krav (pr. 15.08.2008) til pumper etc. Der udføres 10 års-beholderkontrol af godkendt firma. Tankene tømmes normalt 1 gang årligt med henblik på inspektion.

Jf. BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderens skal tømmes jævnlige af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt. Der omrøres kun i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Det er endvidere BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag eller et flydelag, der etableres med snittet halm eller tilsvarende.

Indhold af fosfor i husdyrgødningen

Ved udbringning af husdyrgødning svarende til harmonikravet for kvælstof vil fosfortilførslen til udbringningsarealerne for flere husdyrtyper overstige afgrødernes behov. Ved en fortsat op-hobning af fosfor i landbrugsjorden er der risiko for, at fosforbidraget fra landbrugsjorden til vandmiljøet kan øges. Miljøstyrelsen har i en vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) fastlagt emissionsgrænseværdier for fosfor:

Fosforindholdet i den mængde husdyrgødning der produceres på anlægget må maksimalt være 20,5 kg P/DE ab lager for slagtesvin, 27,8 kg P/DE for smågrise og 23 kg P/DE for søer.

I forhold til den aktuelle ansøgning er BAT niveauet udregnet til:

Søer	466,41	DE	23	Kg P/DE	10.727	Kg P
Smågrise	26,14	DE	27,8	Kg P/DE	727	Kg P
Slagtesvin	27,78	DE	20,5	Kg P/DE	569	Kg P
I alt					<u>12.023</u>	<u>Kg P</u>

Ifølge den indsendte ansøgning er fosforindholdet i den mængde husdyrgødning der produceres på ejendommen 11.963 kg P.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers foranstaltninger vedr. opbevaring og behandling af husdyrgødning med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT. I forhold til indhold af fosfor i husdyrgødningen vurderes ligeledes, at projektet lever op krav om BAT.

5.2. Gylleforsuring

Vilkår:

- 5.2.1. Der skal etableres et anlæg til svovlsyrebehandling af gylle fra staldafsnit 1.1.1, 1.1.4 og 1.1.5.
- 5.2.2. Svovlsyretanken skal være udstyret med et indbygget opsamlingskar. Svovlsyretanken skal placeres på en plads med støbt bund og være sikret mod påkørsel. Procestanken skal være forsynet med låg.
- 5.2.3. Der må kun anvendes svovlsyre.
- 5.2.4. Før svovlsyrebehandling må den gennemsnitlige pH-værdi i gyllen på månedsbasis maksimalt være 6,0. Alle målte pH-værdier før svovlsyrebehandling skal dog være mindre end 6,5.
- 5.2.5. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal indstilles til at behandle gyllen til pH-værdi 5,5.
- 5.2.6. Svovlsyrebehandlet gylle må ikke opbevares sammen med ubehandlet gylle.
- 5.2.7. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal vedligeholdes og efterses i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
- 5.2.8. Gyllens pH-værdi skal registreres elektronisk før og efter hver svovlsyrebehandling. Der skal endvidere føres en elektronisk statistik, der som minimum indeholder oplysninger om de gennemsnitlige pH-værdier i gyllen på månedsbasis før svovlsyrebehandling.
- 5.2.9. Data for pH-målinger, dokumentation for kalibrering af pH-måler samt kontrolrapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 5.2.10. Enhver type af driftsstop skal registreres sammen med årsagen dertil.

I miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem er der indregnet forsøringsanlæg med en reduceret ammoniakfordampning på 65% og med 8.760 driftstimer pr. år. Forsøringsanlægget skal etableres og anvendes i den eksisterende og den nye løbe- og drægtighedsstald samt i den nye farestald.

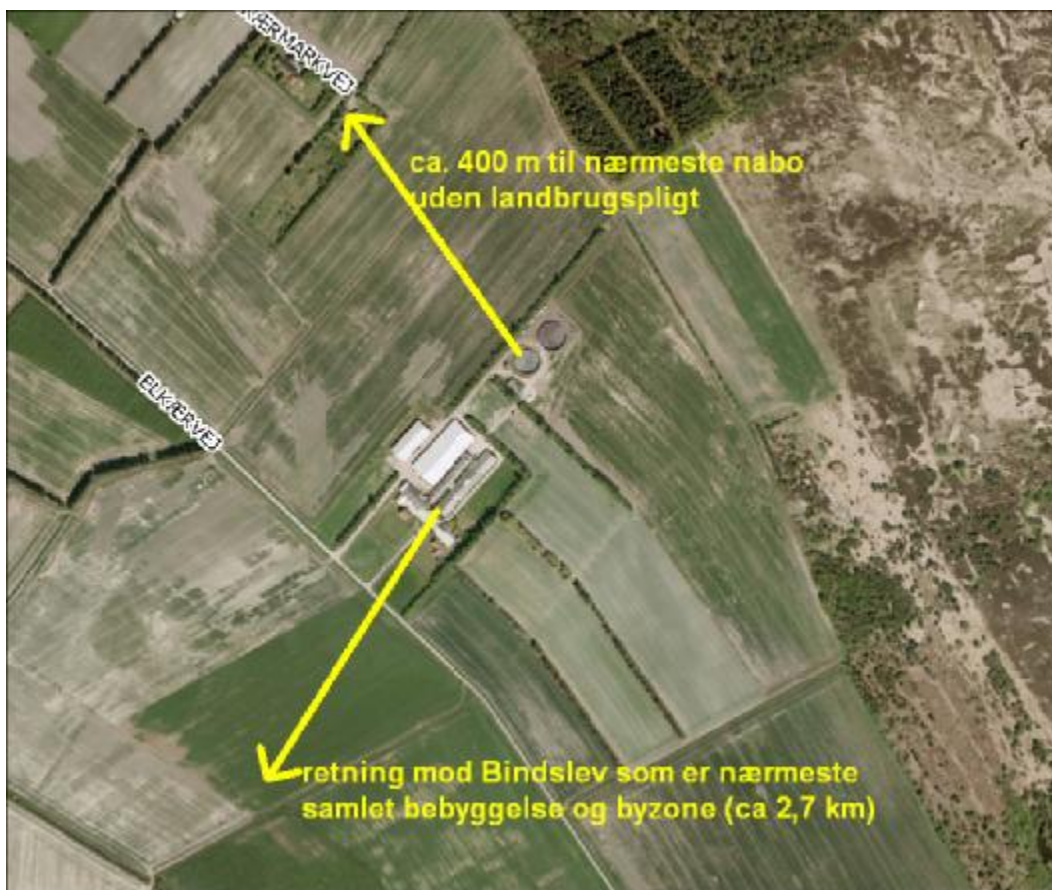
6. GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

6.1. Lugt

Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver type.

Områdetype	Lovens krav: minimum afstand (m) - Geneafstanden	Aktuelle afstande (m)
Byzone / Sommerhusområde	609	ca. 2.700
Samlet bebyggelse	438	ca. 2.700
Enkelt bolig	180	ca. 400

Lugtgenerafstandene er beregnet for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Som det ses af tabellen ovenfor, overholder den ansøgte produktion lovens minimumkrav til lugtgenerafstande til de forskellige typer af beboelser i området.

Da gylleopbevaring primært foregår i ejendommens gylletanke, forventer kommunen kun lugtbi- drag fra ejendommens gylletanke ved omrøring og udkørsel samt ved transport af gylle til opbe- varing på anden ejendom.

Kommunen forventer ikke væsentlige lugtgener fra produktionens foderanlæg. Der vil være en emission af lugt fra staldventilationen og forsøringsanlægget. Lugtgenerne fra staldventilationen kan begrænses ved hyppig og grundig rengøring af staldafsnittene og udstyr. Kommunen vur- derer, at lugt fra forsøringsanlægget ikke bliver til gene, når det drives som foreskrevet.

Lugt fra stalde vil dog altid i en vis udstrækning afhænge af landmandens indsats vedr. rengø- ring og staldhygiejne.

6.2. Fluer og skadedyr

Skadedyr bekæmpes generelt i henhold til Statens Skadedyrsbekæmpelse samt kommunens anvisninger. Der er fast aftale med rottebekæmpelsesfirma, der aflægger farmen besøg 4 gan- ge årligt. Evt. flueproblemer i staldafsnittene bekæmpes med gyllefluer

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra fluer og gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.). Det vurderes, at ejendommens tiltag til forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr vil være tilfredsstillende.

6.3. Støj, støv og lysgener fra anlægget og maskiner

De væsentligste stationære støjkloder fra husdyrbruget er ventilationsanlæg, gyllepumper, fo- deranlæg samt den daglige brug af traktor og transporter til og fra ejendommen.

Hovedparten af de stationære støjkluder er placeret inde i bygningerne..

Fra anlægget kan der fremkomme støvgener i forbindelse med levering af kraftfoder og mineraler. I forbindelse med transporter til og fra markerne samt ved markarbejde kan der opstå støvgener i lokalområdet.

Eventuelle lysgener fra ejendommen kan stamme fra staldanlæg, hvor der er tændt lys om natten.

Det er kommunens vurdering, at eventuelle støj- og støvgener samt belysningen på ejendommen ikke vil medføre væsentlige gener for naboer eller for trafikanter.

6.4. Transport

I miljøgodkendelsen skal der indgå en vurdering af, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlig miljømæssige gener for de omboende. Færdsel på offentlig vej reguleres derimod af færdselsloven og håndhæves af politiet. Forhold vedrørende private fællesveje administreres af kommunen som vejmyndighed efter privatvejsloven.

Den interne transport på ejendommen er indrettet, så den giver minimum gene for naboer. Der er i øvrigt stor afstand til naboerne. Transport med husdyrgødning af offentlig vej er yderest begrænset da hovedparten af arealerne ligger tæt på ejendommen. Der er ingen transport nær bymæssig bebyggelse. Med hensyn til antallet af transporter henvises til bilag 1. Gylletransporter og transporter med markafgrøder er sæsonbetonet, medens øvrig transporter med dyr og foder er jævnt fordelt over hele året

Kommunen vurderer, at omfanget af kørsel til og fra ejendommen ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

7. BEDRIFTENS PÅVIRKNINGER AF NATUR OG MILJØ

7.1. Ammoniakfordampning og naturområder

7.1.1. Der må ikke udbringes flydende husdyrgødning nærmere end 10 meter fra kanten af naturområderne Tversted Rimmer, Elkær Mose og Trynmose, jf. figur 2, med mindre det nedfældes eller er forsuret.

Beregninger af bedriftens fordampning af ammoniak er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. Beregningerne bygger på det ansøgte projekt og de vilkår, der fremgår af de foregående afsnit.

Ifølge husdyrmiljøloven er det et krav, at der skal ske en reduktion af ammoniakfordampningen på 25 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Beregningerne viser, at dette krav er opfyldt.

Vilkår 7.1.1 er stillet for at sikre, at yngle-/rasteområder for bilag IV-arter ikke undergår gradvise forringelser som følge af randpåvirkning fra gødningsudbringning. En mere detaljeret beskrivelse af påvirkningen af bilag IV-arter ses i bilag 4.

Hjørring Kommune har vurderet, om der i forbindelse med udvidelsen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, er fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning⁴. Kommunen har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesloven⁵. Endvidere har Kommunen vurderet om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-områder og/eller yngle- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væ-

⁴ Jf. § 23 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

⁵ Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

sentligt⁶. Herved har Kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne⁷.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg⁸.

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 3975 kg N/år i nudrift og 3972 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en reduceret fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 3 kg N/år.

I nærheden af ejendommen er der ingen Natura 2000 områder, men hede beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og flere moser, kultur- og naturenge, søer og vandløb beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

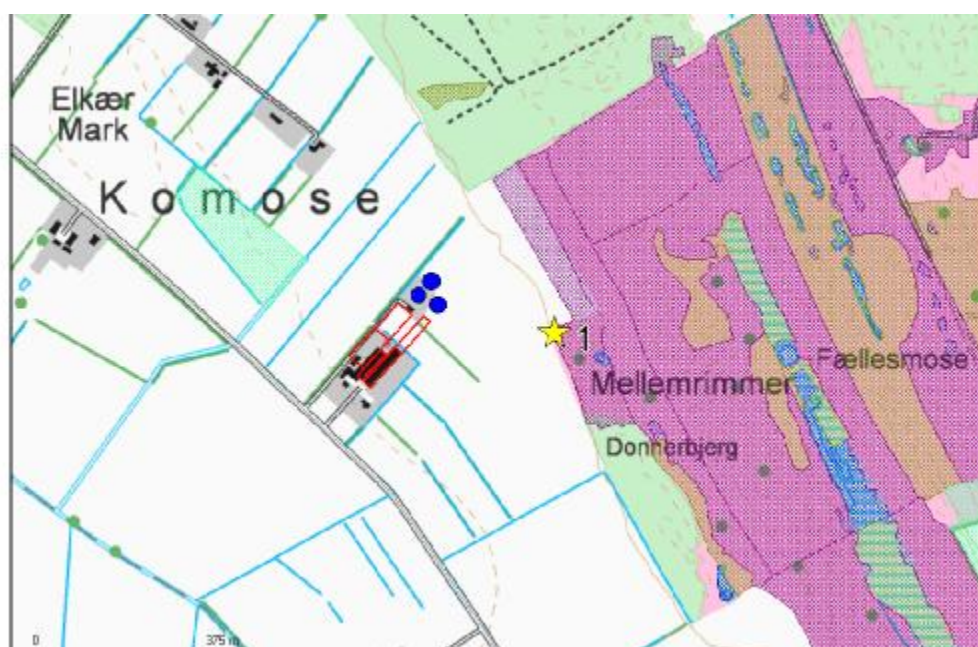
Husdyrbruget ligger nærmere end 300 meter fra arealer beskyttet efter § 7 i Husdyrgodkendelsesloven. Den ansøgte udvidelse må derfor ikke give anledning til en øget ammoniakemission.⁹ Den samlede emissionen reduceres med 3 kg N/år, og kravet er derfor overholdt.

Den forøgede belastning af ammoniak fra stald og lager i 1 udvalgt naturpunkt (Fig. 1) er beregnet til 0,1 kg N/ha per år.

Kommunen vurderer, at udvidelsen:

- vil have en neutral effekt på Natura 2000 områder.
- vil have en neutral effekt på arter beskyttede efter EF-habitatsdirektivet bilag IV.
- ikke vil påvirke naturarealer beskyttede efter husdyrgodkendelseslovens § 7 og naturbeskyttelseslovens § 3.
- vil have en neutral effekt på beskyttet natur, der støder op til ejendommens udbringingsarealer.

Kommunen vurderer samlet, at den projekterede udvidelse kan gennemføres uden negative konsekvenser for den omgivende natur.

Figur 1. Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturpunkt 1 (gul stjerne) og registreret, beskyttet natur.

⁶ Jf. §§ 7, 8 og 11 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

⁷ Jf. § 19 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

⁸ Jf. § 26 i Husdyrgodkendelsesloven

⁹ Jf. Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, bilag 3, A, punkt 2.

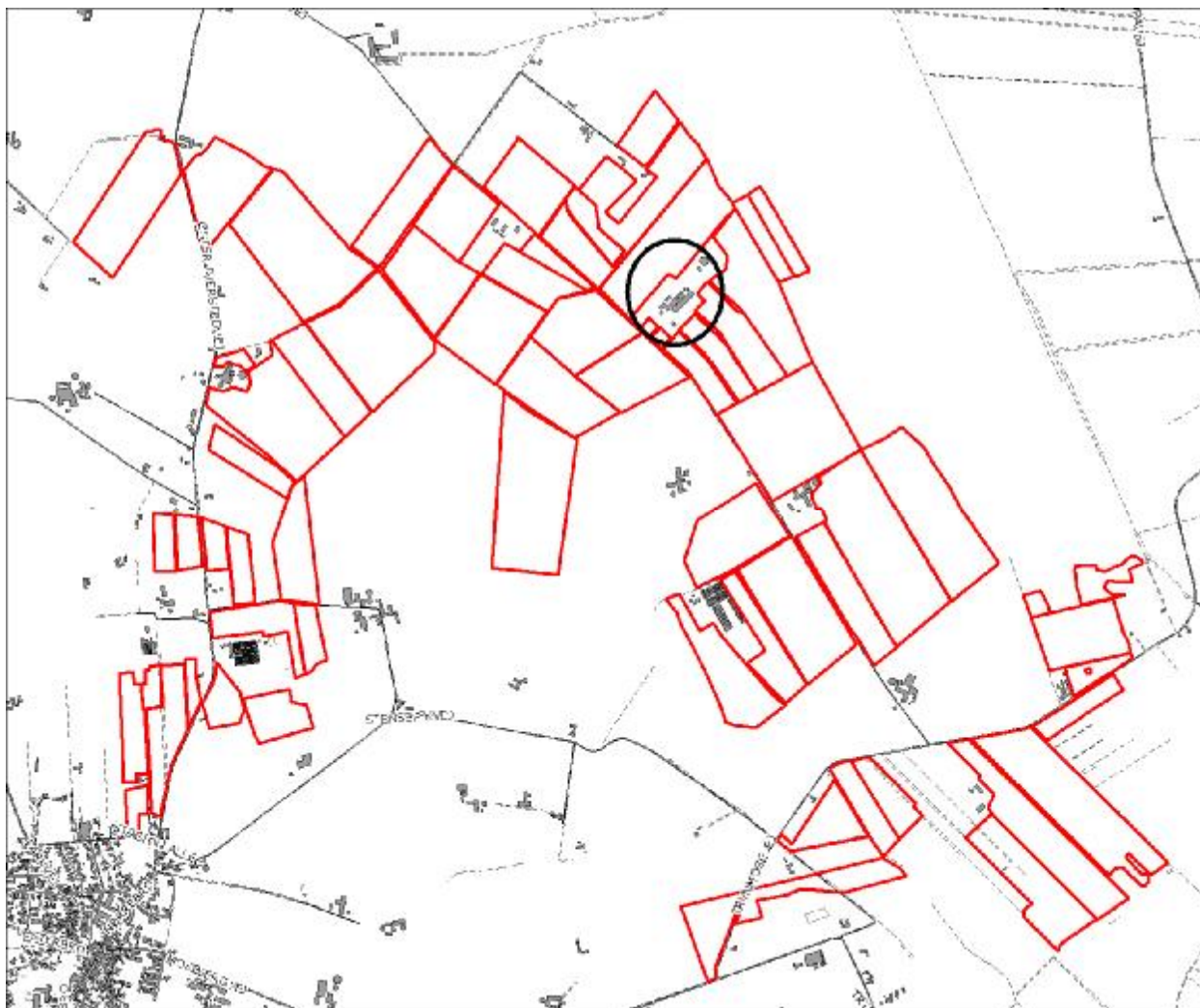

Figur 2. Udbringningsarealer (markeret med rød), samt markering af 10 meter zone med vilkår om nedfældning eller anvendelse af forsuret gylle af hensyn til yngle- og rasteområder for bilag IV-arter (markeret med stiplet blå linje på markerne 6-0, 8-0, 24-0, 25-0, 71-0, 72-0 og 81-0).

Kommunens detaljerede vurdering af naturforholdene, herunder vurdering af påvirkningen af søer, vandløb bilag IV-arter mm. ses i Bilag 4.

7.2. Udbringningsarealer

Til bedriften hører 382,5 ha ejede/forpagtede udbringningsarealer. Heraf ligger 380,8 ha i Nitratklasse 1 (se afsnit 7.3 nedenfor). Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor nitratfølsom indvindingsopland (grundvand). Alle udspretningsarealerne ses på kortet nedenfor

Udspretningsarealer. I sort ring ses Elkærvej 15

De mulige konsekvenser for de berørte følsomme områder er nærmere beskrevet og vurderet i de følgende afsnit.

Al gylle udbringes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i henhold til Plantedirektoratets normer for tilførsel af næringsstoffer til afgrøderne. Gyllen udbringes med slæbeslanger samt ved nedfældning. Der udarbejdes mark- og gødningsplan og der tages analyser af gyllen. Der udbringes ikke husdyrgødning på vandmættede, snedækkede, frosne eller oversvømmede arealer. Såfremt lovforslaget om at sidestille forsuret gylle med nedfældning vedtages, vil størstedelen af gyllen blive udlagt med slæbeslanger, da der er et voldsomt forbrug af diesel ved nedfældning. Samtidigt er det meget tidskrævende.

Jf. BREF er det med henblik på at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne BAT at afbalancere tilførselen af gødning med afgrødens behov for næringsstoffer. Det er endvidere BAT at reducere risikoen for forurening af omgivelserne ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre gødning til arealer der skråner, støder direkte op til vandløb samt at udbringe gødning så tæt som muligt på tidspunktet for afgrødens optagelse af næringsstoffer. Det er endvidere BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødningen således at risikoen for lugtgener for omgivelserne minimeres.

Kommunens vurdering af BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning

Miljøstyrelsen skriver i vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) om ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gyllen er i kontakt med luften, eller sikrer, at den mineralske del forbliver på opløst form. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling).

Hjørring Kommune er enige med Miljøstyrelsen som i vejledningen konkluderer, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vedrørende udbringning af husdyrgødning er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken.

Kommunen finder derfor at det ansøgte lever op til krav om BAT.

7.3. Fjord og hav

Vilkår:

7.3.1. Der skal på bedriftens udbringningsarealer etableres 2 % ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige.

Størstedelen af udspretningsarealerne, 380,8 ha ligger samtidig i Nitratklasse 1, hvilket skyldes at der er visse kvælstoffølsomme elementer i udpegningsgrundlaget for habitatområde H5 (Uggerby Klitplantage og Uggerby Ås udløb).

Loven fastsætter, at arealer i nitratklasse 1 kun må modtage husdyrgødning svarende til 85 % af gældende harmoniregler. For de nævnte arealer, skal husdyrtrykket nedsættes til 85 % af 1,4 DE/ha. Man kan dog i stedet forpligte sig til andre begrænsninger, der bringer udvaskningen af kvælstof ned til samme niveau. Valgmulighederne er: Flere efterafgrøder, et sædskifte med en mindre udvaskning af kvælstof eller et mindre forbrug af kunstgødningskvælstof. Man kan også kombinere disse tre muligheder, blot man opnår samme effekt.

På grundlag af oplysninger om antallet af hektarer beliggende i nitratklasse 1 har Miljøstyrelsens ansøgningssystem beregnet det maksimalt tilladte husdyrtryk til 1,19 DE/ha på bedriften som helhed. Ansøger har valgt at opfylde kravet ved i stedet at etablere 2 % ekstra efterafgrøder.

Alle udbringningsarealer afvander desuden til Skagerrak. Hjørring Kommune har vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H1 (Skagens Gren og Skagerrak), H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund).

I udpegningsgrundlagene for de 2 sidstnævnte områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø. Derimod er det uklart, om der i udpegningsgrundlaget for den marine del af H1 findes næringsstoffølsomme elementer, da Naturstyrelsen ikke har beskrevet grundlaget for udpegningen.

Det fremgår dog af såvel basisanalysen for Skagens Gren samt Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har foretaget en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinjer og Miljøstyrelsens vejledning. Den nærmere vurdering ses i bilag 5. Konklusionen er, at hverken påvirkningen fra det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter vil medføre skadevirkning på det marine miljø i Skagerrak som følge af udledning af kvælstof og fosfor.

8. EGENKONTROL, MANAGEMENT SAMT ALTERNATIVE LØSNINGER

8.1. Management og egenkontrol

Nedenfor ses ansøgers redegørelse for management og egenkontrol. Ansøgers egen redegørelse er gengivet i *kursiv*.

- *Der udarbejdes mark- og gødningsplan i henhold til lovkrav, således at tildelingen af næringsstoffer til afgrøderne optimeres*
- *Kvælstoftilførslen korrigeres årligt i forbindelse med kvælstofprognosen, der offentliggøres omkring 1. april (N-prognosen afhænger af klimaet de enkelte år).*
- *Der er tilknyttet en række fagkonsulenter, der gennemgår bedriften med ejer og medarbejdere efter behov (EFK, E-kontrol).*
- *Besætningen gennemgås sammen med dyrlæge hver 4. uge, hvor besætningens behandlingsbehov konstateres.*
- *Fodersammensætning og fodringsstrategi evalueres og tilpasses løbende, således at nyeste viden anvendes.*
- *Der føres sprøjtejournal, medicinjournal og logbog for gylletanke.*
- *Gylletanke bliver kontrolleret hvert 10. år af autoriseret kontrollant.*
- *Der er lavet beredskabsplan således at evt. uheld kan stoppes og konsekvensen for det omgivende miljø begrænses mest muligt (se bilag 4).*
- *Der leveres grise til Danish Crown og produktionen er dermed omfattet af kvalitetsprogrammet Code of Practice. Personalet uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.*
- *Staldafsnittene er tilkøbet alarmanlæg.*

Kommunens vurdering i forhold til BAT

I henhold til BREF (2003) er det BAT at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedurer for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge gødning af markerne korrekt samt at have nødfremgangsmåde ved evt. uheld.

Det vurderes at ansøgning i forhold til management og egenkontrol lever op til kravet om BAT

8.2. Alternative løsninger

Nedenfor ses ansøgers redegørelse for alternativer og 0-alternativer i forhold til det ansøgte. Ansøgers redegørelse er gengivet i *kursiv*. Kommunen har ingen yderligere bemærkninger til beskrivelsen.

Det var allerede ved ansøgningen i 2007 planlagt at produktionen skulle udvides til 2000 søer. Bygningerne er således placeret og indrettet med henblik på udvidelsen. Alternativet til det ansøgte projekt vil være etablering af en svineproduktion på en anden ejendom. Det planlagte anlæg ligger imidlertid optimalt i forhold til ansøgers anden ejendom hvor smågrise og slagtesvin opfedes. Med udvidelsen opnås en harmonisk drift med begrænset transport af levende dyr imellem de to staldanlæg. Samtidig er ejendommen placeret optimalt i forhold til naboer og med etableringen af forsuring vil udvidelsen medføre en neutral påvirkning af omgivelserne. Ansøger har i opstartsfasen fået undersøgt den valgte placering i forhold til omkringliggende naturområder. Vurderingen fra kommunen var, at placeringen kunne tillades i forhold til ammoniakafsætning på omkringliggende natur. Det er derfor ansøgers konklusion, at den valgte placering er optimal, også i forhold til den eksisterende bygningsmasse, der er forberedt på udvidelsen.

0-alternativet vil medføre, at ejendommens produktion stagnerer. Det er et absolut must at husdyrholdet på ejendommen kan udvides for at kunne udbygge gode produktionsresultater og fortsætte produktionen på stedet.

Med udvidelsen lever produktionen op til de skærpede krav til BAT og 25% ammoniakreduktion. Der investeres således i ny teknologi til at reducere belastningen fra farmen. Samtidigt lever farmen op til de skærpede krav til udbringning af husdyrgødning, herunder fosfor -og nitratklasser. Disse miljøforbedringer vil udeblive hvis ikke udvidelsen gennemføres.

9. BILAG

Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger)

Bilag 3 – Energi- og ressourceforbrug	Ansøgningsnr. 22157	Dato 07.01.2011
Oplysninger om ejendommen "Bangsager"		

A. Spildevand				
Spildevandstype	Årlig mængde, ca. m ³		Opsamling / bortskaffelse	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Sanitært spildevand (drift)	100	100	nedsivning	nedsivning
Vaskeplads	105	105	gylletank	gylletank
Tagvand fra stalde	3400	6600	ledes til grøft	ledes til grøft
Bemærkninger:				

B. Forbrug af råvarer, energi og vand			
Ressource	Nudrift	Ansøgt	
Dieselolie til traktorer m.v.	20.000 l	20.000 l	
Fyringsolie	23.100 l	25.000 l	
Smørelie	600 l	600 l	
Kunstgødning	Forbrug reguleres iht. kvælstofkvote		
Indkøbt foder	1860 t	3600 t	
Pesticider	Forbrug registreres i sprøjtejournal		
Rengøringsmidler	50 l	60 l	
Elforbrug til lys, opvarmning m.v.	470.000 kwh	670.000 kwh	
Drikkevand og vaskevand (drift)	13.000 l	20.000 l	
Andet			
Bemærkninger:			

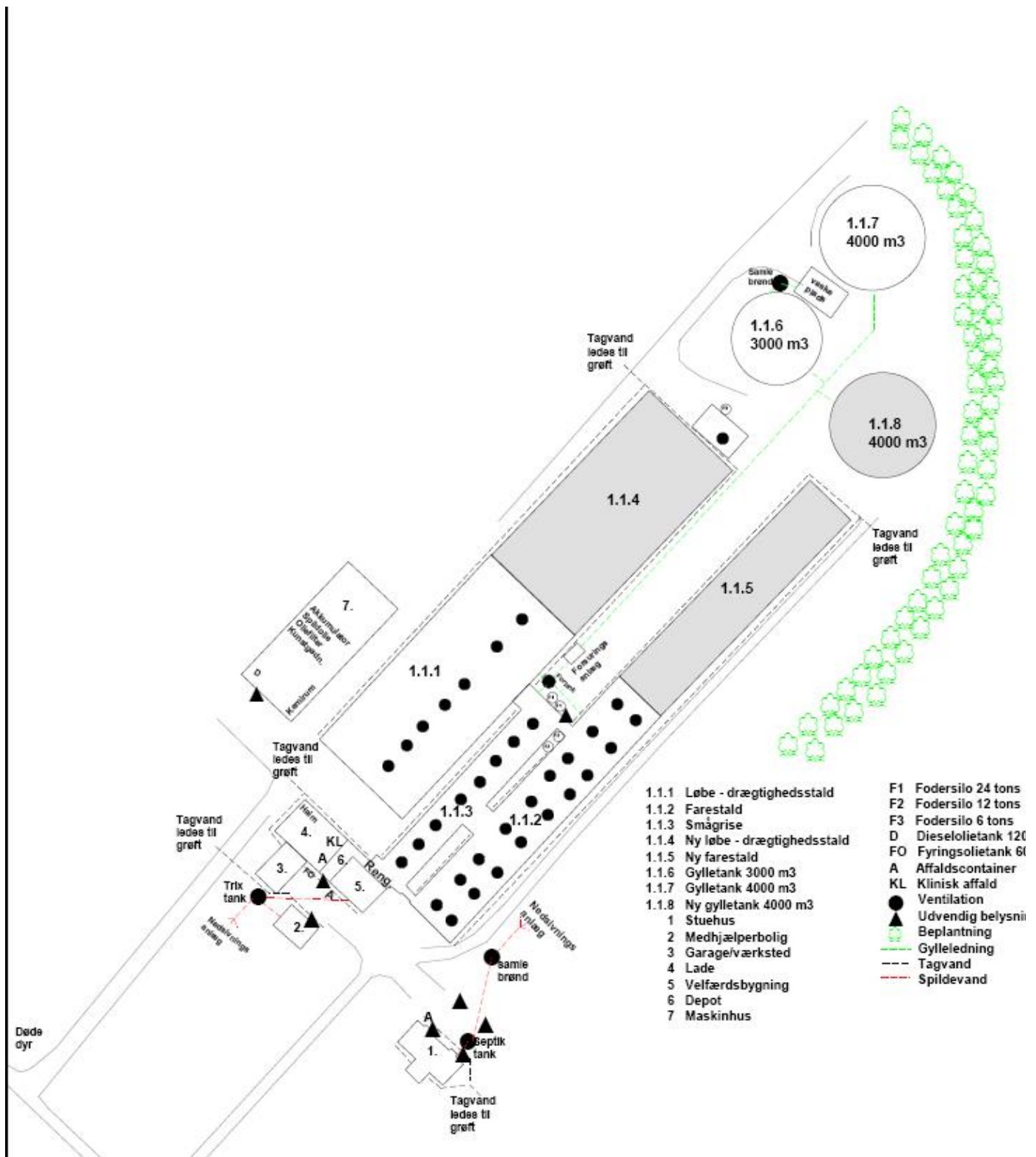
C. Transport til og fra ejendommen						
	Antal/mængde pr. år		Kapacitet pr. transport		Antal transporter pr. år	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Salg af smågrise	5.250	5.250			6	6
Smågrise til anden ejendom	25.000	58.750	481	1129	52	52
Søer til slagteri	400-500	900	15-20	18	26	52
Døde dyr	100 søer + smågrise	200 søer + smågrise			52	52
Indkøbt foder	1.860 t	3.600 t	30 t	30 t	62	120

Gylle	7.099 t	13.607 t	20 t	25 t	355	545
Halm fra mark	100 stk. minibig	100 stk. minibig	30 stk.	30 stk.	4	4
Dieselolie	20.000 l	20.000 l	1200 l	1200 l	17	17
Fyringsolie	23.100 l	25.000 l	6000 l	6000 l	4	5
Andet						
Bemærkninger:						

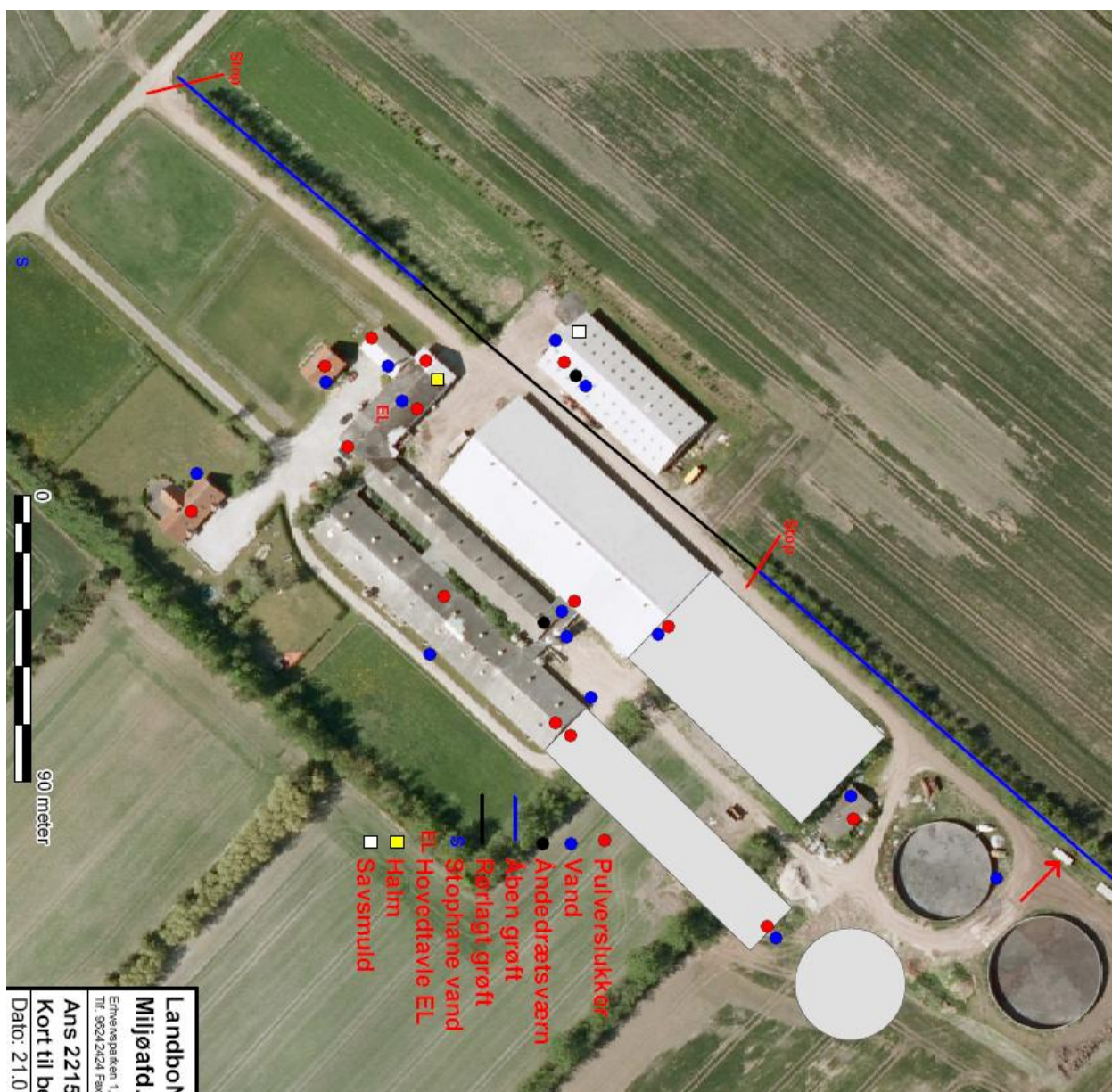
D. Affald		
	Opbevaring	Bortskaffelse
Dagrenovation	container se bilag 2	Kommunal ordning
Døde dyr	se bilag 2	DAKA
Landbrugsplast	container erhvervs affald	Kommunal ordning
Papir/nylonsække	container erhvervs affald	Kommunal ordning
Klinisk risikoaffald	depot	Modtagestation
Emballage fra sprøjtemidler	container erhvervs affald	Modtagestation
Rester af sprøjtemidler	kemirum	Modtagestation
Spildolie	maskinhus	Modtagestation
Oliefiltre	maskinhus	Modtagestation
Akkumulatorer	maskinhus	Modtagestation
Dæk	ingen lager	Serviceværksted
Jern/metal	laden/ maskinhus	Produkthandler
Spraydåser	laden	Modtagestation
Lysstofrør	laden	Modtagestation
Elektronisk affald		Genbrugsplads
Andet		
Bemærkninger:		

E. Støjklider			
Type	Driftsperiode	Tiltag til begrænsning af støj	Placering
Ventilation	døgndrift	Løbende renholdelse	Indendørs
Foderanlæg	3 x 2 timer i døgnnet	I stald	Indendørs
Kompressor	Kører sammen med foderanlæg	I stald	Indendørs
Gyllepumper	2 x 15 min. om ugen	I jord	I brønd ved forsyning
Dgl. Brug af traktor	Dagtimerne	Udendørs	Udendørs
Flytning af grise mellem staldafsnit	Dagtimerne	Dagtimerne	Udendørs
Transport af levende dyr	Dagtimerne	Dagtimerne	Udendørs
Bemærkninger:			

Bilag 2. Anlægstegning med nr. på bygningsafsnit og lagre

Bilag 3. Oversigtskort fra beredskabsplanen

Bilag 4. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder

Retsgrundlag

Hjørring Kommune har vurderet, om der i forbindelse med udvidelsen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, er fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning¹⁰. Kommunen har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesloven¹¹. Endvidere har Kommunen vurderet om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-områder og/eller yngle- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væsentligt¹². Herved har Kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne¹³.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg¹⁴.

Påvirkning af natur

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 3975 kg N/år i nudrift og 3972 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en reduktion i fordampningen af ammoniak fra stalde og lagre på 3 kg N/år. Ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning indgår ikke i disse beregninger.

Husdyrbruget ligger nærmere end 300 meter fra arealer beskyttet efter § 7 i Husdyrgodkendelsesloven. Ammoniakemissionen fra husdyrbruget må derfor ikke forøges. Meremissionen er negativ, og kravet er derfor overholdt.

Der er ikke registreret andre ejendomme med dyrehold større end 75 DE indenfor 1000 meter af udvidelsen. Kommunen vurderer, at der ikke er en kumulativ effekt med hensyn til ammoniakbelastning i de nærliggende naturområder.

Natura 2000

Screening

Der ligger ingen Natura 2000 områder indenfor ejendommen. Nærmeste Natura 2000 områder er Uggerby Klitplantage og Uggerby Ås udløb (EF-habitatområde nr. 5), der ligger omkring 4,2 km nordvest for driftsbygningerne, samt Jerup Hede, Råbjerg og Tolshave Mose (EF-habitatområde nr. 3), der ligger omkring 4,5 km øst for driftsbygningerne.

Udbringningsarealerne er hovedsagligt placeret vest og syd for driftsbygningerne og ligger alle mere end 2 km fra Natura 2000 områder.

Med henvisning til stor afstand og eksponentielt aftagende ammoniakbelastning med afstand fra kilden, er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning i de nævnte områder. Husdyrbrugets andel heraf vil næppe være målbar og under alle omstændigheder være uvæsentlig.

Konsekvensvurdering og konklusion

¹⁰ Jf. § 23 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

¹¹ Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

¹² Jf. §§ 7, 8 og 11 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

¹³ Jf. § 19 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

¹⁴ Jf. § 26 i Husdyrgodkendelsesloven

Hjørring Kommune konkluderer på ovenstående baggrund, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-områder.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Arter beskyttet ifølge EF-habitatdirektivet bilag IV må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres yngle- og rasteområder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Screening

Følgende bilag IV-arter er registreret i nærheden af husdyrbruget:

Vandflagermus *Myotis daubentonii* og dværgflagermus *Pipistrellus pygmaeus* forekommer begge i dele af Hjørring Kommune. Deres yngle- og rasteområder omfatter bl.a. hule træer, bygninger, gamle stenbroer, kældre og lignende, der ikke beskadiges af ammoniaktilførsel.

Odder *Lutra lutra* findes udbredt i hele Hjørring Kommune og kan have yngle- og rasteområder i tilknytning til bl.a. vandløb, søer og moser. Ammoniaktilførsel vil dog ikke umiddelbart være til skade for artens anvendelse af sådanne områder som yngle- og rasteområder.

Markfirben *Lacerta agilis* findes udbredt i Hjørring Kommune på åbne, varme, solrige lokaliteter som for eksempel heder, overdrev, grusgrave, diger og stendynger og er kendt fra bl.a. Tversted Rimmer umiddelbart øst for husdyrbruget. Arten er koldblodet og derfor afhængig af åbne, soleksponerede områder, hvor den kan varmes op, og hvor temperaturen i jorden bliver tilstrækkelig høj til at dens æg kan udruges. Markfirben lever fortrinsvis af smådyr som insekter, larver og spindlere. Mange af disse fødekilder er ligeledes afhængige af en åben, lav vegetation. Tilførsel af ammoniak til markfirbenets yngle- og rasteområder, kan medføre beskadigelse i form af øget tilgroning med forringet mikroklima og forringet fødegrundlag til følge.

Spidssnudet frø *Rana arvalis* findes på egnede levesteder i hele Hjørring Kommune og er blandt andet registreret i et vandhul øst for husdyrbruget. Arten yngler i søer og vandhuller, og vandkvaliteten er derfor af stor betydning for udviklingen af ynglen. Uden for yngletiden har frøerne rasteområde i moser og øvrige fugtige partier, der også fungerer som opvækstområde. Spidssnudet frø kan skades af ammoniaktilførsel, hvor dette medfører øget tilgroning af opvækst og rasteområder med forringet mikroklima og forringet fødegrundlag til følge. Ynglevandhuller kan desuden skades af forringet vandkvalitet som følge af næringstilførsel.

Vandinsektet Bred vandkalv *Dytiscus latissimus* er registreret i et vandhul i Tversted Rimmer fra 1990'erne, og det er sandsynligt at arten endnu findes på stedet. Arten er kun registreret fra ganske få søer i Danmark, men alt tyder på, at den kun forekommer i forholdsvis næringsfattige søer og vandhuller. Tilførsel af næringsstoffer til sådanne vandhuller kan således medføre beskadigelse af yngle- og rasteområder for arten.

Ammoniakdeposition vil kunne medføre beskadigelse af yngle- og rasteområder for bilag IV-arterne markfirben, spidssnudet frø og bred vandkalv. Disse arters nærmeste sandsynlige yngle-/rasteområder er sammenfaldende med naturpunkt 1. Der er til dette punkt beregnet en mer- og totalbelastning på hhv. 0,1 og 2,5 kg N/ha per år fra stald og lager som følge af udvidelsen (Tabel I).

En nærmere beskrivelse af yngle-/rasteområdet fremgår af afsnittet "Beskyttet natur efter naturbeskyttelsesloven og husdyrgodkendelsesloven" (naturpunkt 1). Det fremgår heraf, at området er meget kvælstoffølsomt med en tålegrænse omkring 10 – 12,5 kg N/ha per år, hvilket overskrides alene af baggrundsbelastningen på 15,1 kg N/ha per år.

Konsekvensvurdering

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning "Påvirkning af natur" samt Naturstyrelsens vejledning til bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007, at diffus forurening normalt ikke er omfattet af beskyttelsen for bilag IV-arter. Da ammoniakdeposition regnes for en diffus påvirkning er det Hjørring Kommunes vurdering, at der ikke kan påvises en direkte sammenhæng mellem ammoniakdeposition fra husdyrbruget og en eventuel beskadigelse af yngle- og rasteområdet. Desuden er

merdepositionen på 0,1 kg N/ha per år at regne for uvæsentlig og vil ikke føre til tilstandssændringer i området.

Spidssnudet frø og Markfirben har desuden yngle- og rasteområder nær nogle af husdyrbrugets udbringningsarealer. Mulige konsekvenser heraf er beskrevet i afsnittet "Udbringningsarealer i forhold til arter og arealer omfattet af hhv. habitatdirektivets bilag IV og naturbeskyttelseslovens § 3".

Konklusion

Hjørring kommune vurderer samlet, at projektet ikke vil forringe yngle- og/eller rasteområder for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Arter på Den danske rødliste

Den danske rødliste er en fortegnelse over naturligt forekommende arter i Danmark, der er truet af udryddelse. Hvis en art er listet som CR (*critically endangered/kritisk truet*), EN (*endangered/truet*), VU (*vulnerable/sårbar*) eller NT (*near threatened/næsten truet*) er arten truet i større eller mindre grad. Rødlistesystemet er et værktøj, der kan benyttes til at vurdere biodiversitetens status og udvikling. Samtidig opfylder den de internationale forpligtelser Danmark har i henhold til Biodiversitetskonventionen.

Der er registreret arter omfattet af Den danske rødliste, der kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. På baggrund af dmu.dk (Den danske rødliste), naturdata.dk samt kommunens kendskab til området gælder dette for hare *Lepus europaeus* (VU), odder *Lutra lutra* (VU), hedepletvinge *Euphrydryas aurinia* (CR) og bred vandkalv *Dytiscus latissimus* (E¹⁵).

Forøget ammoniakdeposition i forbindelse med udvidelse af bedriften kan potentielt medføre forringede vilkår for de to sidstnævnte arter, da forøget ammoniakdeposition medfører øget tilgroning af deres levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted.

Hare og odder findes udbredte i det meste af kommunen. Arterne vil dog ikke umiddelbart blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Hedepletvinge og bred vandkalv kendes fra området Tversted Rimmer (naturpunkt 1) og der henvises derfor til beskrivelse og vurdering i det følgende afsnit.

Beskyttet natur efter naturbeskyttelsesloven og husdyrgodkendelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev, heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, søer og vandløb mod ændringer i tilstanden. Beskyttelsen gælder for alle de beskyttede naturtyper bortset fra søer og vandløb, hvis de har en minimumsstørrelse på 2.500 m² i sammenhængende areal. Beskyttelsen gælder for søer på 100 m² eller derover. De beskyttede vandløb er udpeget af de tidligere amtsråd og godkendt af miljøministeren.

Arealer, der er mindre end 2.500 m², er omfattet af beskyttelsen, hvis de indgår en mosaik af naturtyper med et samlet areal på 2.500 m².

Husdyrgodkendelseslovens § 7 fastsætter en beskyttelse af udvalgte § 3 naturtyper¹⁶. Disse områder er beskyttet mod en merbelastning af kvælstof på 0,3 - 0,7 kg N/ha per år afhængigt af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor 1000 meter af ansøgte projekt.

I Hjørring Kommune er arealer beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3 tildelt en målsætning efter, hvor værdifulde de er for at kunne opretholde en rig og varieret natur med mulighed for spredning af dyr og planter i Kommunen.

¹⁵ Er ikke rødlistevurderet efter nugældende system, hvorfor rødlistebedømmelse fra 1997 er gældende. E svarer til CR, EN og VU.

¹⁶ Jf. Husdyrgodkendelseslovens § 7

Målsætningssystemet bygger dels på et strukturindeks dels et botanisk indeks. Strukturindekset indeholder en vægtning af parametre som vegetationsstruktur, drift af arealet herunder evt. afgræsning samt naturtypekarakteristiske strukturer. Det botaniske artsindeks bygger på en vægtning af den enkelte arts score samt områdets artssammensætning og diversitet. Arterne inddeles i typiske arter, positive og særligt positive arter samt problem arter.

Herudover indgår en række planforhold i et areals målsætning. Det gælder områdets:

- Værdi som regionalt og lokalt naturområde
- Værdi som levested for fredede eller rødlistede arter af planter og dyr
- Værdi som yngle- og rasteområde for bilag IV-arter, der er beskyttede efter habitatdirektivet
- Værdi som økologisk forbindelse
- Værdi som kulturmiljø

I nærheden af ejendommen er der registreret hede efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt flere moser, kultur- og naturenge, søer og vandløb beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Hede er den mest følsomme naturtype for ammoniakbelastning indenfor bedriftens nærområde (Fig. 1).

Naturpunkt 1:

Området Tversted Rimmer og Vågholt Mose er et hede- og moseområde på ca. 100 ha., hvor hede udgør størstedelen og dermed er omfattet af husdyrlovens § 7. På lokaliteten er der registreret 10 særligt værdifulde positive arter og 29 positive arter for naturtyperne (Tabel II), hvilket ligger væsentligt over gennemsnittet i kommunen. Området er yngle- og rasteområde for 3 arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (se afsnittet "Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)") og er desuden ynglested for sommerfuglen Hedepletvinge *Euphydryas aurinia*. Denne art er omfattet af habitatdirektivets bilag II, og indgår således i udpegningsgrundlaget for flere habitatområder. Arten er desuden at finde på den danske rødliste som kritisk truet (CR). En forudsætning for ynglende Hedepletvinger er en åben, blomsterrig vegetation med masser af Djævelsbid. Dette er den eneste plante sommerfuglen lægger sine æg på, og larverne er tilmed helt afhængige af Djævelsbid som fødekilde. Da tilførsel af kvælstof begunstiger andre planter til fordel for denne, er Hedepletvinge særlig følsom overfor ammoniakdeposition.

Områdets artsindhold, størrelse og sammenhæng med andre naturområder indikerer en høj naturtilstand. Arealet ligger i område udpeget til særligt værdifuldt naturområde og økologisk forbindelse i Kommuneplan 2009, og har en stor og central værdi i områdets naturnetværk. Størstedelen af lokaliteten er statsejet, og Naturstyrelsen har iværksat en detaljeret plejeplan, med planlagt vedligeholdende plejeindsats for at bevare og styrke områdets store naturværdier. Lokaliteten har på baggrund af naturtilstand og planstatus en høj målsætning og er yderst følsom over for afsætning af ammoniak. Tålegrænsen for heder ligger i intervallet 10 - 20 kg N/ha per år. Naturtilstanden og målsætningen for området indikerer at tålegrænsen på den konkrete lokalitet ligger i den lave ende af intervallet, dvs. 10 – 12,5 kg N/ha per år. Da den generelle baggrundsbelastning for arealet er 15,1 kg N/ha per år, er tålegrænsen i naturpunktet allerede overskredet.

Da husdyrbruget ligger nærmere end 300 meter fra § 7 området, må udvidelsen ikke give anledning til en forøget ammoniakemission¹⁷. Dette krav er overholdt, da udvidelsen giver anledning til en reduktion i ammoniakfordampningen på 3 kg N/ha per år.

Da de nye anlæg placeres nærmere naturpunktet end de eksisterende anlæg, giver udvidelsen dog anledning til en merdeposition i kanten af naturarealet. Da området er et § 7-areal, vurderer kommunen desuden, at der skal stilles krav til denne merdeposition. Således må merdepositionen ikke overstige 0,7 kg N/ha per år, da der ikke er kumulativ effekt fra andre husdyrbrug i området. Ved udvidelsen er der beregnet en merbelastning på 0,1 kg N/ha/år fra stald og lager (tabel I) i kanten af naturområdet, hvilket ikke overskrider det maksimalt tilladte.

¹⁷ Jf. Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, bilag 3, A, punkt 2.

Kommunen vurderer samlet, at merbelastningen fra bedriften har en neutral effekt for det berørte areal (naturpunkt 1) (Tabel I).

Udbringningsarealer i forhold til beskyttede naturarealer

Hjørring Kommune vurderer påvirkningen af naturområder, der skyldes udbringning af husdyrgødning på nærliggende marker, ifølge Miljøstyrelsens vejledning. Herunder anvendes i givet fald de mulige vilkår, som Miljøstyrelsen peger på. Miljøstyrelsens vejledning bygger i øvrigt på rapporten "BUFFERZONER omkring særlig sårbar natur som beskyttelse mod lokalt nedfald af luftbåren kvælstof fra danske landbrugsejendomme" (herefter bufferzonerapporten).

Udbringningsarealer i forhold til arter og arealer omfattet af hhv. bilag IV i habitatdirektivet og naturbeskyttelseslovens § 3

Flere af udbringningsarealerne (markerne 6-0, 8-0, 24-0, 25-0, 71-0, 72-0 og 81-0) grænser op til områder med kvælstoffølsom § 3 natur med yngle- og rasteområder for bilag IV- arter.

Det drejer sig om naturområderne Tversted Rimmer og Vågholt Mose (se naturpunkt 1), samt Elkær mose og Tryn mose. Tilsammen udgør disse områder et næsten 500 hektar stort, mere eller mindre sammenhængende naturområde bestående af en mosaik af især heder, hedemoser og fattigkær, der alle er meget følsomme naturtyper i forhold til kvælstofpåvirkning. I Trynmose er blandt andet registreret følsomme arter som Liden soldug, Rundbladet soldug, Femradet ulvefod, Liden blærerod, Skov-gøgelilje, Tue-kæruld og Djævelsbid. Flere steder i dette område er registreret Markfirben og Spidssnudet frø omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Markfirben har især yngle- og rasteområder i de tørre hedearealer langs de nordlige udbringningsarealer, mens Spidssnudet frø især har yngle- og rasteområder i moseområdet langs de sydlige udbringningsarealer. Se afsnittet 'Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)' for en nærmere beskrivelse af disse arter og deres krav til levested.

Baggrundsbelastningen i området ligger på mellem 15,1 kg N/ha per år mod nord i Tversted Rimmer til 16,2 kg N/ha per år mod syd ved Tryn mose. Tålegrænsen for kvælstoftilførsel til de nævnte naturtyper ligger normalt i intervallet 10 – 20 kg N/ha per år og er således til dels overskredet ved baggrundsbelastningen alene.

På alle udbringningsarealer i ansøgt drift har der i årene før været udbragt husdyrgødning. Harmonikravsgrænsen på disse marker øges ikke fra nudrift til ansøgt drift. Udbringning af husdyrgødning som følge af udvidelsen giver således ikke anledning til en merbelastningen med ammoniak på nærliggende naturområder og giver dermed ikke anledning til ændringer af § 3 beskyttede arealer i forhold til hidtidig drift.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning om ammoniak fra udbringning, vil udbringning af svinegylle kunne give anledning til en ammoniakpåvirkning på over 1 kg N/ha på de nærmeste 10 meter fra marken. Hjørring Kommune vurderer derfor, at der er en sammenhæng mellem udbringning af husdyrgødning på de nævnte udbringningsarealer og en gradvis forringelse i kanten af yngle- og rasteområder for bilag IV- arterne markfirben og spidssnudet frø. Følgende vilkår tjener derfor som afværgeforanstaltning for denne negative påvirkning:

Der må ikke udbringes flydende husdyrgødning nærmere end 10 meter fra kanten af naturområderne Tversted Rimmer, Elkær Mose og Trynmose, jf. figur 2, med mindre det nedfældes eller er forsuret.

Med dette vilkår sikres, at randpåvirkningen af naturområderne fra udbringning holdes under 1 kg N/ha, og der således ikke vil kunne påvises gradvise forringelser af yngle-/rasteområderne.

Da en del af gyllen fra husdyrbruget forsures og al udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker per 1. januar 2011, skal ske ved nedfældning, hvis ikke gyllen er forsu-

ret¹⁸, forventes i øvrigt en generel reduktion i randpåvirkningen med ammoniak fra udbringning på markerne.

Det skal bemærkes, at § 3 omfattede kulturrenge må kun anvendes som udbringningsarealer, hvis de er anvendt som dette inden 1992, og intensiteten for udbringning ikke øges.

Stærkt skrånende arealer

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁹ må flydende husdyrgødning ikke udbringes på arealer, der skråner mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 meter fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

Ifølge naturbeskyttelsesloven²⁰ må landbrugsaktiviteter ikke medføre en ændring af nærliggende naturområders tilstand. Tilstrømning af næringsstoffer fra tilstødende, skrånende udbringningsarealer vil i nogle situationer kunne medføre en sådan tilstandsændring.

Kommunen har konstateret, at ingen af udbringningsarealerne i ansøgningen skråner mere end 6° ned mod vandløb og naturområder beskyttede efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Det er derfor Kommunens vurdering, at der ikke er behov for at stille yderligere krav til udbringning af husdyrgødning.

Forhold i forbindelse til Kommuneplanen

Ejendommen har enkelte arealer indenfor områder udpeget som særlig værdifuldt naturområde og økologiske forbindelser efter Kommuneplan 2009.

I områder udpeget som særlig værdifuldt naturområde, skal kommunen sikre, at der ikke sker arealanvendelsen eller ændringer af tilstanden, der begrænser natur- og landskabsværdier. I de særligt værdifulde naturområder skal beskyttelsen af eksisterende natur fremmes, og der skal skabes sammenhæng mellem de enkelte naturområder, jf. retningslinje 2.3.3 i kommuneplan 2009.

I økologiske forbindelser skal levesteder for planter og dyr sikres, og det skal sikres, at barrierer for spredning af planter og dyr så vidt muligt undgås, jf. retningslinje 2.3.7 i Kommuneplan 2009.

Udvidelsen af husdyrbruget er således ikke i strid med forhold efter Kommuneplan 2009.

Øvrige bemærkninger

Vurderingen bygger på tolkning af luftfoto, besigtigelse af arealer, beregning af ammoniakbelastning med de bedst tilgængelige modeller fra DMU samt viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr.

---

¹⁸ Jf. §§ 24 og 38 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

¹⁹ Jf. § 26 stk. 3 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

²⁰ Jf. § 3 i Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. august 2009 om naturbeskyttelse

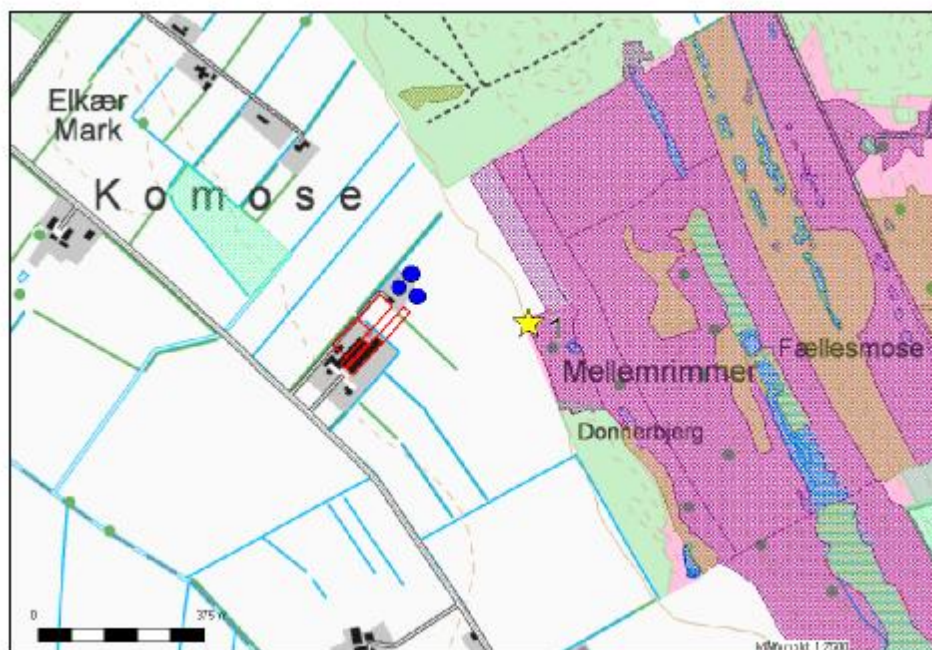
Tabel I. Beregnet ammoniakbelastning i udvalgte naturpunkter. Afstand til stald og lager er opgivet som interval for alle stald- og lageranlæg.

Naturpunkt	1
<i>Naturtype</i>	Hede (§ 7)
<i>Målsætning*</i>	Høj
<i>Tålegrænse (kg N/ha per år)</i>	10 – 12,5
<i>Baggrundsbelastning (kg N/ha per år)</i>	15,1
<i>Merdeposition fra stald og lager (kg N/ha per år)</i>	0,1
<i>Tilladt merdeposition (kg N/ha per år)</i>	0,7
<i>Totalbelastning fra stald og lager (kg N/ha per år)</i>	2,5
<i>Meremission fra stald og lager (kg N/år)</i>	-3
<i>Tilladt meremission fra stald og lager (kg N/år)</i>	0
<i>Afstand fra stald- og lageranlæg til naturpunkt (m)</i>	233 - 363
<i>Besigtigede (dato)</i>	Bl.a. 15-11-2010 og 05-12-2011
<i>Planstatus</i>	Særligt værdifuldt naturområde Økologisk forbindelse

* Målsætningen er vurderet på basis af luffotos, nye og ældre besigtigelser med registrering af strukturelle forhold og arter på arealet, øvrige registreringer, planstatus, beskrivelser fra Naturstyrelsen, mv.

Tabel II. Registrerede arter for Tversted Rimmer/ Vågholt mose.

Naturpunkt	1
<i>Bilag IV – arter</i>	Markfirben, Spidssnudet frø, Bred vandkalv
<i>Rødlistede arter</i>	Hedepletvinge (bilag II-art), Bred vandkalv, Hare, Odder
<i>Særligt værdifulde positive arter (Meget følsomme overfor negative påvirkninger)</i>	Djævelsbid, Tormentil, Hvid næbfrø, Brun næbfrø, Rundbladet soldug, Vestlig tuekogleaks, Hede-melbærris, Mose-troldurt, Liden ulvefod, Guldblomme
<i>Positive arter (Moderat følsomme overfor negative påvirkninger)</i>	Blåmunke, Mose-bølle, Ene, Krat-fladbælg, Hedelyng, Katteslæg, Klokkelyng, Lyng-snerre, Pille-star, Sand-star, Bleggrøn bægerlav, Håret høgeurt, Krybende pil, Sandskæg, Grå star, Læge-ærenpris, Top-star, Mose-pors, Børste-siv, Benbræk, Tue-kæruld, Smalbladet kæruld, Hirse-star, Klokkeensian, Revling, Tyttebær, Vandnavle, Tranebær, Plettet gøgeurt, Alm. engelsød
<i>Alm. typiske arter</i>	Høst-borst, Bølget bunke, Fløjlsgræs, Alm. hvene, Alm. hønsetarm, Alm. kongepen, Trind fyrremos, Rødknæ, Alm. røllike, Bjerg-rørhvene, Hulbladet fedtmos, Alm. syre, Lancet-vejbred, Lyse-siv, Tørst, Alm. hyld, Bævreasp, Skovfyr
<i>Problemarter</i>	Bjergfyr, Blåtop, Hindbær, Stor nælde, Sitkagran
<i>Øvrige arter</i>	Dunbirk, Alm. hundegræs, Græsbladet vandaks

Figur 1. Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naturpunkt 1 (gul stjerne) og registreret, beskyttet natur.

Figur 2. Udbringingsarealer (markeret med rød), samt markering af 10 meter zone med vilkår om nedfældning eller anvendelse af forsuret gylle af hensyn til yngle- og rasteområder for bilag IV-arter (markeret med stiplede blå linje på markerne 6-0, 8-0, 24-0, 25-0, 71-0, 72-0 og 81-0).

Bilag 5. Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav

Alle udbringningsarealer i den ansøgte bedrift afvander til Skagerrak. Hjørring Kommune har vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H1 (Skagens Gren og Skagerrak), H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund).

I udpegningsgrundlagene for de 2 sidstnævnte områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø. Derimod er det uklart, om der i udpegningsgrundlaget for den marine del af H1 findes næringsstoffølsomme elementer, da Naturstyrelsen ikke har beskrevet grundlaget for udpegningen.

Det fremgår dog af såvel basisanalysen for Skagens Gren og Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har valgt at foretage en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinjer og Miljøstyrelsens vejledning.

I vejledningen har ministeriet opstillet 2 afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke kan medføre skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskning Miljøstyrelsen antager ifølge vejledningen, at grænsen for at der kan ses en påvirkning, er den samme for fosfor som for nitrat:

1. Påvirkning fra projektet i sig selv.
Kvælstof/fosforldvaskningen fra det samlede husdyrbrug må maksimalt udgøre 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle område – dog max. 1% hvis der er tale om vandområder der kan karakteriseres som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. (Påvirkning fra projektet i sig selv.)
2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter.
Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007.

Ad 1. Påvirkning fra projektet i sig selv

KVÆLSTOF

Skagerrak er kategoriseret som "sårbart vandområde", men ikke som "meget sårbare vandområder". Oplandet, som antages at påvirke vandområdet Skagerrak og Skagens Gren, kaldes i Statsforvaltningens opgørelse over dyretryk for "Skagerrak/Vesterhav". Vandområdet kan efter kommunens vurdering ikke betegnes som et lukket bassin eller et meget lidt eutrofieret område. Det er derfor 5%-grænsen, der er gældende for projektet.

Oplandet har et samlet areal på 127.236 ha. Den samlede udvaskning fra diffuse kilder (dyrkede og udyrkede arealer samt spredt bebyggelse) beregnes ud fra følgende forudsætninger:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede kvælstofafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 3.579 tons N/år. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr. 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Skagerrak 1.396 tons N/år

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 5 % jf. ovenfor skal merudvaskningen²¹ fra et ansøgt projekt udgøre 69,80 tons N/år. Der skal så eksempelvis indgå 7.755 ha i et område med reduktionsprocent 25 og merudvaskningen fra husdyrgødningen skal være på 12 kg N/ha/år.

²¹ Med merudvaskning menes "mer" i forhold til udvaskning fra kunstgødning. I forhold til husdyrloven skal der kun vurderes på merudvaskning fra husdyrgødning i forhold til kunstgødning. Merudvaskning for kvæggylle er ca. 6 kg N/ha/år, for svinegylle ca. 8 kg N/ha/år og for mink- og fjerkræs ca. 12 kg N/ha/år.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrager med langt under 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

FOSFOR

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede fosforafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 134 tons P. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Nordlige Kattegat 53,6 tons P/år.

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 5 % jf. ovenfor skal merudvaskningen fra et ansøgt projekt udgøre ca. 2680 kg P/år. Der skal så eksempelvis i et projekt indgå 33.500 ha med et fosforoverskud på 20 kg P/ha.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrage med langt under 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

Ad 2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Statsforvaltningen har ud fra data i det Centrale Husdyrregister (CHR-registret) opgjort, at der i oplandet "Skagerrak/Vesterhav" i perioden fra 2007 til 2010 er sket en nedgang i det samlede antal DE fra 81.282 til 80.609.

Denne centralt opgjorte udvikling i dyretrykket til og med 2010, kan suppleres med kommunens oplysninger for 2011 om ophørte/reducerede husdyrbrug samt med de tilladelser/godkendelser der er givet af kommunen og som stadig kan udnyttes. Det er kommunens vurdering, at der over korte perioder (under 1 år) ikke sker og ikke er sket nogen afvigelse fra den generelle tendens, nemlig at antallet DE ikke stiger med tiden, men snarere falder.

Kommunen vurderer endvidere, at der ikke er andre kilder, der har medført en stigende næringsstofudvaskning fra oplandet til vandområdet fra 2007 og fremefter. Det være sig spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket en stadig forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.